

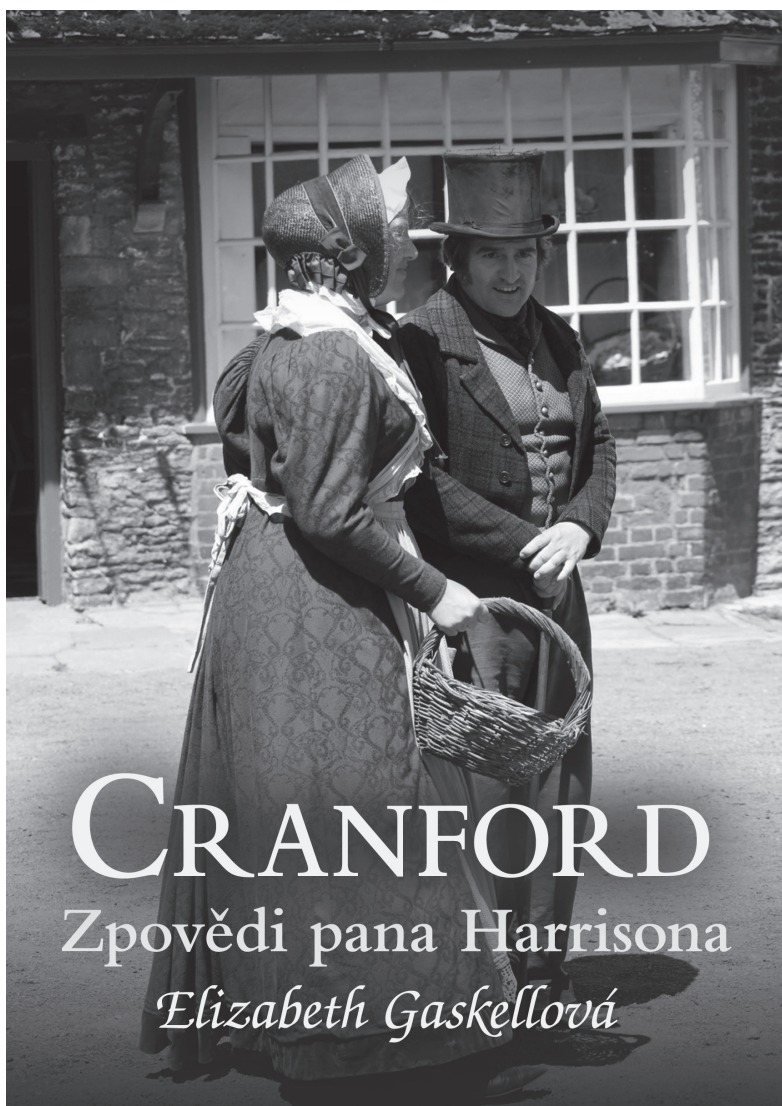

CRANFORD

Zpovědi pana Harrisona

Elizabeth Gaskellová

CRANFORD

Zpovědi pana Harrisona
Elizabeth Gaskellová

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, s. r. o., 2012

Translation © Jan Žlábek, 2012

Cover Photo © Isifa/Matt Cardy/Getty Images

ISBN 978-80-7388-631-8

CRANFORD

Zpovědi pana Harrisona

Elizabeth Gaskellová

1

Oheň vesele hořel. Má žena šla zrovna nahoru uložit dítě do postele. Charles seděl proti mně, byl velmi opálený a pohledný. Bylo moc pěkné, že jsme věděli, že můžeme strávit pár týdnů pod jednou střechou, což byla věc, kterou jsme neudělali, co jsme byli malí kluci. Byl jsem moc líný, než abych mluvil, tak jsem jedl vlašské ořechy a hleděl do ohně. Charles byl však stále neklidnější.

„Teď, když je tvoje žena nahoře, Wille, mi musíš říct, na co se tě chci zeptat už od chvíle, co jsem ji ráno spatřil. Pověz mi všechno o tom, jak ses jí dvořil a jak jsi ji získal. Chci znát návod, jak bych si také pořídil takovou okouzlující ženušku. V dopisech jsi mi řekl jenom ta nejzákladnější fakta. Tak se do toho pusť, chlape, a řekni mi všechny detaily.“

„Když ti povím všechno, bude to dlouhý příběh.“

„Neboj. Když mě to unaví, můžu jít spát a snít o tom, že jsem zase zpátky na Cejlonu, osamělý starý mládenec; a až skončíš, můžu se vzbudit, když vím, že jsem pod tvou střechou. Sakra, chlape! Bylo nebylo, jeden švarný mládenec – Tady máš začátek!“

Tak tedy: Bylo nebylo, jeden švarný mládenec pořádně váhal, kde se usadí potom, co dokončil svá lékařská studia – musím mluvit v první osobě; za švarného mládence to nepůjde. Zrovna jsem dokončil nemocniční praxi, když jsi odjel na Cejlon – a, jestli si vzpomínáš, tak jsem chtěl jet taky do zahraničí jako ty a přemýšlel jsem o tom, že bych se nabídl jako palubní lékař; zjistil jsem ale, že bych tak u své profese ztratil náležité postavení; tak jsem váhal, a zatímco jsem váhal, dostal jsem dopis od bratrance mého otce, pana Morgana – toho starého gentlemana, který psával mé matce takové dlouhé dopisy plné dobrých rad a který mi dal odměnu pět liber, když jsem souhlasil, že místo abych se vydal na moře, budu učněm u pana Howarda. Zdá se, že ten starý gentleman stále přemýšlel, že když se osvědčím, vzal by mě za svého partnera; a když na mě slyšel pochvalu od jeho dobrého přítele, který byl doktorem v Guy's, napsal návrh tohoto ujednání: měl jsem po pět let dostávat třetinu zisku; po té době polovinu; a nakonec jsem měl převzít vše. Pro někoho, kdo neměl ani vindru, to nebyla špatná nabídka, protože pan Morgan měl praxi z hlavního okresu, a i když jsem ho neznal osobně, udělal jsem si o něm

docela dobrou představu coby o úctyhodném, srdečném, nepokojném a všetečném starém mláďenci, jak jsem zjistil během pouhé první půlhodiny, kdy jsem ho viděl. Myslel jsem si, že budu bydlet v jeho domě, protože byl starý mláďenec a něco jako rodinný přítel, a myslím, že se bál, že bych to od něj mohl očekávat; protože, když jsem šel nahoru k jeho dveřím a vrátný nesl můj příruční kufr, uvítal mě na schodech, a když mi podával ruku a třásl s ní, řekl vrátnému: „Jerry, když chvíli počkáš, pan Harrison s tebou za chvíli půjde do svého apartmá u Jocelyn;“ a když se pak otočil ke mně, řekl mi první slova na uvítanou. Tak trochu jsem ho začal podezřívát z toho, že není příliš pohostinný, později jsem ale pochopil lépe. „U Jocelyn,“ řekl mi, „je to nejlepší místo, kam se můžu rychle dostat, a je tam spousta horečky, což je důvod, proč jsem chtěl, abyste tento měsíc přijel – špatný druh břišního tyfu, v nejstarší části města. Myslím, že se tam na týden nebo dva uvelebite. Dovolil jsem si požádat svou hospodyni, aby tam poslala pár věcí, které tomu místu dodají trochu domáctější charakter – pohodlnou židli, krásnou vitrínu s preparáty a něco malého k snědku; dáte-li však na mou radu, mám v hlavě plán, o kterém si zítra ráno promluvíme. A teď vás už nechci nechávat stát tady na schodech; nebudu vás zdržovat od vašeho ubytování, myslím, že má hospodyně vám tam šla připravit čaj.“

Myslel jsem si, že jsem pochopil obavy toho starého gentlemana o jeho vlastní zdraví, které stavěl nad starost o to mé; neboť měl na sobě jakýsi volný šedivý kabát a na hlavě neměl žádný klobouk. Divil jsem se ale, že mě nepozval dovnitř

a místo toho mě nechal stát na schodech. Teď si myslím, že jsem se mýlil, když jsem myslel, že se bojí, aby nechytil rýmu; jenom nechtěl, abych ho viděl nedbale oblečeného. A protože mi jeho dům neposkytl přístřeší, nebyl jsem dlouho v Duncombu, než jsem pochopil přednosti toho, když člověk svůj dům považuje za hrad, do kterého nikdo nesmí, a dobře jsem pochopil, proč pan Morgan vždycky chodí mluvit s každým mezi dveřmi. Že tak přijal i mne, byl pouhý zvyk. Zakrátko jsem se po jeho domě mohl volně pohybovat.

V mém pokoji byly jasné znaky pozornosti a prozíravosti ze strany někoho, kým nemohl být bezpochyby nikdo jiný než pan Morgan. Byl jsem moc líný, než abych ten večer něco dělal, a tak jsem seděl u malého arkýřového okna, které se tyčilo nad Jocelyniným obchodem, a díval se na ulici. Duncombe se nazývá městem, já bych to však nazval vesnicí. Z pohledu od Jocelyn je to velmi malebné místo. Domy jsou jakékoli, jen ne pravidelné; možná nemají mnoho detailů, přesto však vypadají pěkně; nemají ty ploché vstupní arkýře jako mnohá namyšlenější města. Sem tam nějaké arkýřové okno – občas štít tyčící se do nebes – občas vyčnívající zvýšené podlaží – to vše na ulici vytvářelo krásný výsledek světla a stínů; a ty domy měly zvláštní vzhled díky tomu, že omítka některých byla obarvena takovou tou růžovou, jakou má savý papír, a které tak více než co jiného připomínaly katedrálu v Mohuči. Možná je to dost kýčovitě, v mé hlavě má však ta barva určitou hřejivost. Sem tam měl nějaký z domů vepředu dvorek, s trávníkem po obou stranách dlážděné cesty a jedním či dvěma stromy – lípami

nebo kaštany – které napínaly své mohutné čnicí větve do ulice a při letních přeprškách tak na dláždění vytvářely suchá místa, kde se mohl člověk schovat.

Zatímco jsem seděl u toho arkýřového okna a přemýšlel o rozdílu mezi tímhle místem a podnájmem v srdci Londýna, který jsem opustil před pouhými dvanácti hodinami – okno bylo otevřené a i když jsem byl v centru města, jediné vůně, které jsem cítil, nebyl prach a dým z – ulice – ale vůně z truhlíků s rezedami na parapetu; a jediné zvuky, které jsem slyšel z této hlavní ulice, byly hlasy matek volající své děti, které si hrály, do postelí a zvon staré fary odbíjející v osm hodin na připomenutí nočního klidu: zatímco jsem tam tak zahálčivě seděl, otevřely se dveře a malá pokojská se uklonila a řekla –

„Prosím, pane, paní Muntonová vás pozdravuje a ráda by věděla, jak se po cestě cítíte.“

Vida! Není to srdečné a milé? Napadlo by i třeba mého nejlepšího kamaráda z nemocnice Guy's udělat něco takového? A zatím paní Muntonová, jejíž jméno jsem nikdy předtím neslyšel, bude nepochybně celá znepokojená, dokud nebude moci ulevit její mysli tím, že jí nechám vyřídit, že se mám docela dobře.

„Že paní Muntonovou pozdravuji a mám se docela dobře: a že jí velmi děkuji.“ Bylo na místě říct „docela dobře“, protože „velmi dobře“ by zničilo zájem, který o mě paní Muntonová očividně pojala. Dobrá paní Muntonová! Zlatá paní Muntonová! A nejspíš také mladá – krásná – bohatá – ovdo-
vělá paní Muntonová! Mnul jsem si ruce radostí a pobavením,

a když jsem se vrátil na svou pozorovatelnu, začal jsem dumat, ve kterém domě paní Muntonová bydlí.

Znovu krátké zaklepání a ta malá pokojská –

„Prosím, pane, slečny Tomkinsonové vás pozdravují a rády by věděly, jak se po cestě cítíte.“

Nevím proč, ale jméno slečen Tomkinsonových nemělo takový zvuk jako paní Muntonové. Přesto bylo velmi pěkné, že se slečny Tomkinsonové takto zeptaly. Přál jsem si jen, abych nebyl tak naprosto přímočarý. Skoro jsem se styděl, že jim nemohu vzkázat, že jsem dosti vyčerpán a znaven a že jsem od svého příjezdu dvakrát omdlel. Kdyby mě alespoň bolela hlava! Zhluboka jsem se nadechl: hrud' byla v naprostém pořádku; nastydlý jsem nebyl; tak jsem znovu odpověděl –

„Mnohokrát slečnám Tomkinsonovým děkuji; nejsem příliš unaven; přijatelně – a posílám pozdravení.“

Malá Sally sotva sešla dolů a už se opět vrátila, veselá a zadýchaná –

„Pan a paní Bullockovi vás zdraví, pane, a doufají, že se po té cestě cítíte dobře.“

Kdo by očekával takovou vlídnost od někoho s tak nepříkrášleným jménem?¹ Pan a paní Bullockovi byli pravda méně zajímaví než jejich předchůdci, přesto jsem vděčně odpověděl –

„Mé pozdravení; spánek mě dokonale zotaví.“

Stejný vzkaz za chvíli přišel ještě od jedné či dvou osob s vlídným srdcem. Skutečně jsem si přál, abych neměl tak rů-

¹ „Bullock“ znamená anglicky „vůl“ (zvíře), vulgárně pak „kecy!“; pozn. překl.

žové líce. Báł jsem se, že bych mohl to srdečné město zklamat, kdyby jeho obyvatelé viděli, jaký jsem zdravý mladík. A skoro jsem se styděl za to, že jsem přiznal, jak velkou mám chuť na večeři, když se Sally přišla zeptat, co si dám. Hovězí steaky zněly tak lákavě; raději jsem si měl dát nějakou řídkou kaši. Steaky to však vyhrály. Tak radostnou atmosféru, jaká je v tomto městě projevována každému, kdo přijede z cest, bych snad radši skoro nechal ujít. Mnoho skoro stejných lidí se tě takto vyptává – toho skvělého, urostlého snědého mládence, jakým jsi – jedině Sally mě tehdy ušetřila náporu zvědavých otázek.

2

Dalšího rána, ještě než jsem dojedl snídani, přišel pan Morgan. Byl to ten nejupravenější malý muž, jakého jsem kdy viděl. Zním tu lásku, s níž se lidé drží toho stylu oblékání, který byl v oblibě, když byli *beaux et belles*² a dostávalo se jim nejvíce obdivu. Nechtějí uvěřit, že jejich mládí a krása jsou už pryč, a myslí si, že současný módní styl je nevkusný. Pan Morgan se například co hodinu osopí na dlouhé kabáty, například, a licousy. Bradu má vždy dokonale oholenou, nosí středně dlouhý černý kabát a tmavě šedé pantalonky; a při ranní obchůzce svých městských pacientů má naprosto vždy ty nejlesklejší a nejčernější vojenské holínky, s hedvábnými